
KİTABİYAT / BOOK REVIEW

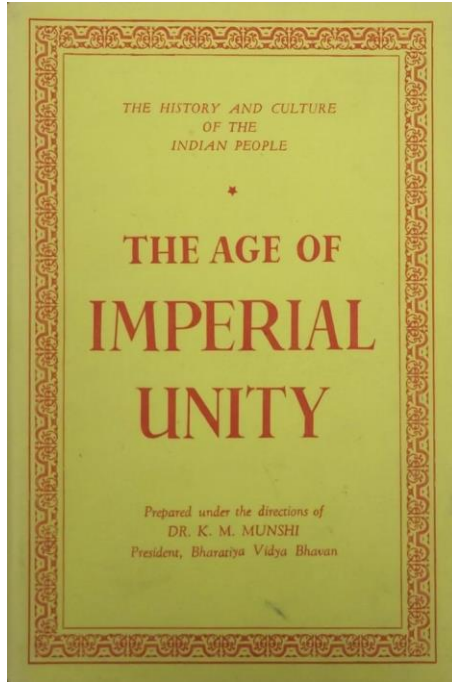
The History And Culture of The Indian People: The Age of Imperial Unity, eds. Ramesh Chandra Majumdar, & Achut Dattatrya Pusalker, Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan, 1953, 4 Harita, 37 Levha, xiii + 733 s.

Hazırlayan

YALÇIN KAYALI

Arş. Gör. | Ankara Üniversitesi, DTCF, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü

The History and Culture of the Indian People yani *Hint İnsanın Tarihi ve Kültürü* başlığını taşıyan bu çalışma, on bir ayrı ciltten oluşan Hindistan Siyasi Tarihi ve Kültür Araştırmaları derlemesidir. Tarih öncesi dönemden 1947’de kurulan Modern Hint Devletinin kuruluşuna değin geçen sürecin tamamını konu edinen serinin her bir cildinde, Hindistan tarihinin belirli bir dönemi ele alınmıştır. Serinin bütün ciltlerinin editörlüğünü üstlenen Hintli tarihçi Ramesh Chandra Majumdar, tamamlanması

yirmi altı yıl süren bu çalışmada yardımcı editör olarak A.D. Pusal-ker ile birlikte çalışmıştır. 1988 yılında doğan Prof. Dr. R.C. Majumdar, Hint tarih yazıcığının ustası olarak bilinir. 1921'de kurucularından biri olduğu Hindistan Dacca üniversitesinde Edebiyat Fakültesi Dekanı ve Tarih bölümü başkanı olarak görev yapmıştır. UNESCO tarafından tarih araştırmaları alanında uluslar arası komisyon başkan yardımcılığı görevine getirilen Majumdar 1980 yılında vefat etmiştir.

K.M. Munshi eserin önsözünü hazırlayarak bu önemli çalışmaya katkıda bulunmuştur. İlk cilt 1951 yılında basılmışken son cilt olan on birinci cilt 1977 yılında Bharatiya Vidya Bhavan yayın evi tarafından Bombay'da yayımlanmıştır. Eserin farklı başlıklar taşıyan ciltlerinin isimleri ve kapsadıkları dönemler şu şekildedir: “*Volume 1: The Vedic Age [Prehistory to 600 B.C.]* (Vedik Dönem, Tarih Öncesi- MÖ 600), *Volume 2: The Age of Imperial Unity [600 B.C. to 320 A.D.]* (İmparatorluklar Dönemi, MÖ 600- MS 320), *Volume 3: The Classical Age [320-750 A.D.]* (Klasik Dönem, 320-750), *Volume 4: The Age of Imperial Kanauj [750-1000 A.D.]* (Kanauc İmparatorluğu Dönemi, 750-1000), *Volume 5: The Struggle for Empire [1000-1300 A.D.]* (İmparatorlukluk Mücadelesi, 1000-1300), *Volume 6: The Delhi Sultanate [1300-1526]* (Delhi Sultanlığı, 1300-1526), *Volume 7: The Mughul Empire [1526-1707]* (Moğol İmparatorluğu), 1526-1707), *Volume 8: The Maratha Supremacy [1707-1818]* (Maratha Egemenliği, 1707-1818), *Volume 9: British Paramountcy and Indian Renaissance Part 1 [1818-1905]* (İngiliz Hâkimiyeti ve Hint Direnişi Bölüm I), *Volume 10: British Paramountcy and Indian Renaissance Part 2 [1818-1905]*, (İngiliz Hâkimiyeti ve Hint Direnişi Bölüm II), *Volume 11: Struggle for Freedom [1905-1947]* (Özgürlük Mücadelesi).

Biz bu tanıtım ve değerlendirme çalışmamızda ilgili eserin 1953 yılında *The Age of Imperial Unity* adlı başlıkla yayımlanan cildi üzerinde duracağız. Eser MÖ 600'den MS 320'e kadar Hindistan Tarihini yirmi beş bölüm, XIII+733 sayfa, 4 harita ve 37 levha ile anlatmıştır. Ayrıca eserin V. ve VI. sayfalarında Lucknow, Kalküta, Banaras Hindu, Andhra ve Madras Üniversitelerinde görev yapmış yirmi bir farklı tarihçinin de esere katkıda bulunduğu belirtilmiştir.

Genel olarak eserin birinci bölümünde MÖ 6. yüzyıl Kuzey Hindistan'ında yer alan on altı büyük eyaletin siyasi tarihi anlatılır. İkinci bölümde ise Nandalar, Magadha İmparatorluğu, Buddha ve Mahavira çağlarından bahsedilmiştir. Üçüncü bölüm Yabancı İstisinaları başlığını taşır ve İskender'in Hindistan Seferinden bahseder. Dördüncü, beşinci ve altıncı bölümlerde ise Maurya İmparatorluğunun ve kral Aşoka'nın siyasi faaliyetleri ele alınır. Yedinci bölüm Yavanalar başlığını taşırken sekizinci bölüm ise Şakalar ve Pahlavalar başlıklarını taşır. Dokuzuncu bölüm ise Kuşanların kökeni, Hindistan'a göçleri, siyasi faaliyetleri gibi konuları işler. Ayrıca Kuşanların en parlak çağı olarak adlandırılan Kanişka dönemi ile ilgili önemli tarihi verilere dayandırılarak önemli açıklamalara yer verilir. Kanişka'nın Orta Asya'dan Hindistan'a gelerek yerleşen Türk kökenli bir kabilenin lideri olduğu vurgusu yapılır. Onuncu ve on birinci bölümlerde ise Kuşanların yıkılışından sonra Hindistan'da yaşanan siyasi ve idari boşluktan ve kabile devletlerinin durumundan bahsedilir. On ikinci ve on üçüncü bölümlerde Satavahana Handenalığı ve Hindistan'daki etkileri konu edilmiştir. On beşinci bölümde, Güney Hindistan ve Seylan Tarihi irdelenmiştir.

On altıncı bölüm Dil ve Edebiyat başlığını taşır ve eser bu bölümden itibaren ilgili dönemin yani MÖ 600 ile MS 320 arası kültürel faaliyetleri ile ilgili çalışmaları içerir. İlk olarak destanlar alt başlığında Hintlilerin ulusal destanları Ramayana ve Mahabharata konuları işlenmiştir. Sonrasında dram yazarları Aşvagoşa, Bhasa ve Şudraka gibi Klasik Sanskrit Edebiyatının önde gelen edebiyatçıları ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak Bilimsel edebiyat alt başlığı altında Dravittilleri ve Edebiyatları ile ilgili açıklamalarla sona erer. On yedinci bölüm ise dönemin Politika Teorisi ve Yönetim sistemi ile ilgilidir. On sekizinci bölüm; Hukuk sistemi, on dokuzuncu bölüm; Din ve Felsefe, yirminci bölüm Sanat, yirmi birinci bölüm; sosyal hayat, yirmi ikinci bölüm; eğitim, yirmi üçüncü bölüm; ekonomik durum yirmi dördüncü bölüm; Hindistan ve Batı Dünyası, yirmi beşinci bölüm; Sömürge ve Kültürel İlerleme başlıklarını taşır.

Eser, özellikle ilk on beş bölümde biz Hindistan Tarihi araş-

tırmacıları için çok önemli olan siyasi tarih bilgilerini içerir. Zira bu eserden önce literatürde, bu denli kapsamlı ve güvenilir bir eser henüz yazılmamıştı dersek çok da yanlış bir tespit de bulunmuş sayılmayız. Çünkü modern metotlarla ve çağın gereksinimlerine uygun olarak hazırlanan bu eserin hala yerini doldurabilecek güçte ve yoğunlukta bir karşılığı hazırlanamamıştır. Bu nedenle on bir cilt halinde bu koleksiyonun yeni baskıları 90'lı yıllarda dahi yayımlanmaya devam etmektedir.

Tarihçiler, İslam öncesi dönemde Hindistan'da üç büyük imparatorluğun hüküm sürdüğünü ifade ederler. Bu üç büyük imparatorluk sırasıyla Mauryalılar, Kuşanlar ve Guptalardır. The Age of Imperial Unity başlığını taşıyan serinin bu cildinde işte bu üç büyük devletten ikisi Maurya ve Kuşan İmparatorluklarının siyasi tarihleri kapsamlı bir şekilde işlenmiştir. Ayrıca o döneme ait idari ve sosyal yaşam ile ilgili temalar da doğrudan o çağın edebi, felsefi ve dini eserleri kaynak alınarak incelenmiştir. Eserin kaynakçasında künyelerine yer verilen eserlerden bazıları şunlardır: Sūtralar (Bādarāya'nın Brahma Sūtrası, Caimini'nin Mīmānsa Sūtrası, Gutama'nın Nyāya Sūtrası, Kaṇāda'nın Vaiśeṣika Sūtrası, Patanjali'nin Yoga Sūtrası), Mahābhārata, Bhagavadītā, Rāmāyaṇa, Purāṇalar (Agni, Bhāgavata, Bhaviṣya, Viṣṇu vb.), Dharmaśāstras, Buddhist ve Jainist gelenek eserleri, Grek, Latin, Çin, Tibet Yıllıkları, Yazıtlar, Madeni Paralar, Hindistan Tarihi ile ilgili yazılmış onlarca kaynak. Eserin toplamda otuz beş sayfadan oluşan ve Hindistan Tarihi araştırmacıları için oldukça önemli eserlerin yer aldığı bir kaynakçası vardır. Bu kıymetli ilk çağ Hindistan tarihi ile ilgili bilgilerin güvenilirliğini kanıtlarken araştırmacılar için de güçlü bir referans olmaktadır.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi eserin on altıncı bölümünden sonraki kısmı kültür ve edebiyat tarihi birikimi açısından bir antoloji niteliği taşır. Language and Literature yani Dil ve Edebiyat başlığına taşıyan bu bölüm Hint Edebiyat tarihi külliyatını özenle anlatır. Ramayana ve Mahabharata destanlarının tarihsel süreç içerisindeki yerleri betimlenirken Mahabharata için Manas destanından sonra dünyanın ikinci uzun destanı tanımlaması yapılır. On

dokuzuncu bölümde yaklaşık kırk sayfa olarak anlatılan Buddhizm, felsefe ve dinsel boyutundan çıkartılarak siyasi tarihteki yeri ve konumu irdelenerek anlatılmıştır. Örneğin, Aşoka ve Kanişka maddelerinde Buddhizm'in Hint sarayındaki ve devletindeki yeri konularına değinilmiştir.

Sözünü ettiğimiz bu konular kitap tanıtımı için kullandığımız az sayıdaki örnekten ibarettir. Elbette eser içeriğindeki diğer konularıyla da oldukça değerli ve önemlidir. Öyle ki eser yayımlandıktan sonra kitapla ilgili *The Times Literary Supplement*: London, Manchester: *Guardian*, *The Times of India*: Bombay. gibi basın organlarında kitabın Hindistan Tarihi yazıcılığı açısından sahip olduğu değer ve güvenilirlik üzerine bildirimler yayımlanmıştır. Eserin sonunda yer alan ve bugün Hint müzelerinde sergilenen harita ve levhalar ise özellikle sahaya yani Hindistan'a gitme fırsatı olmamış çalışmacılar için önemli bir yol gösterici olduğu kanısındayız.